

KOMUNIKAT PRASOWY nr 76/23

Luksemburg, 11 maja 2023 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-817/21 | Inspectia Judiciară

Państwo prawne: organ odpowiedzialny za prowadzenie postępowań dyscyplinarnych przeciwko sędziom musi być niezależny i bezstronny

Przepisy regulujące sprawowanie kontroli nad działaniami kierownika tego organu muszą być ukształtowane tak, by uniknąć wszelkich uzasadnionych wątpliwości w tym względzie

W Rumunii osoba będąca stroną w kilku sprawach karnych złożyła we właściwej inspekcji sądowej zawiadomienia dyscyplinarne dotyczące odnośnych sędziów i prokuratorów. Jako że postępowania w sprawie wszystkich tych zawiadomień zostały umorzone, złożyła ona zawiadomienie przeciwko głównemu inspektorowi. Postępowanie w sprawie tego zawiadomienia także zostało umorzone. Zwróciła się ona wówczas do sądu apelacyjnego w Bukareszcie, aby zakwestionować to umorzenie postępowania, podnosząc w szczególności, że brak jest możliwości wszczynania postępowań dyscyplinarnych ze względu na koncentrację uprawnień w rękach głównego inspektora. Zdaniem tej osoby taka koncentracja uprawnień jest sprzeczna z prawem Unii.

Sąd apelacyjny w Bukareszcie zwrócił się z pytaniem do Trybunału w tym względzie.

W wydanym dzisiaj wyroku Trybunału Sprawiedliwości potwierdził swoje orzecznictwo¹, na mocy którego o ile organizacja wymiaru sprawiedliwości należy do kompetencji państw członkowskich, o tyle wykonywanie tego uprawnienia musi odbywać się z poszanowaniem prawa Unii. Z tego względu **system odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów**, którzy mogą stosować prawo Unii, **musi przewidywać niezbędne gwarancje w celu uniknięcia ryzyka wykorzystywania tego systemu jako narzędzia kontroli politycznej ich działalności**.

Przepisy regulujące organizację i funkcjonowanie organu, który jest właściwy do prowadzenia dochodzeń i wnoszenia o ukaranie w odniesieniu do sędziów i prokuratorów, muszą w konsekwencji być zgodne z wymogami wynikającymi z prawa Unii, a w szczególności wymogami **państwa prawnego**.

Dla celów sprawdzenia, czy tak faktycznie jest, Trybunał uściślił, że do sądu odsyłającego należy ocena uregulowania rumuńskiego jako takiego oraz w jego krajowym kontekście prawno-faktycznym.

Co się tyczy elementów mających znaczenia w ramach takiego badania, Trybunał zauważył, że w prawie rumuńskim postępowanie dyscyplinarne mające na celu ukaranie nadużyć popełnionych przez głównego inspektora może zostać wszczęte wyłącznie przez funkcjonariusza, którego kariera zależy w znacznej mierze od decyzji głównego inspektora. Ponadto decyzje dotyczące głównego inspektora mogą zostać zmienione przez zastępcę głównego inspektora, który został powołany przez głównego inspektora, i którego kadencja upłynie jednocześnie z upływem kadencji tego ostatniego. **Wydaje się** – z zastrzeżeniem ustaleń, jakich powinien dokonać sąd apelacyjny w Bukareszcie – **że taki system odpowiedzialności dyscyplinarnej może przeszkodzić w praktyce**

¹ Wyrok z dnia 18 maja 2021 r., *Asociația „Forumul Judecătorilor din România” i in.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 i C-397/19 (zob. także komunikat prasowy nr [82/21](#)).

w skutecznym wszczynaniu postępowania dyscyplinarnego przeciwko głównemu inspektorowi, nawet gdyby dotyczące go zawiadomienia były poważnie uzasadnione.

Oczywiście, umorzenie postępowania w sprawie zawiadomienia złożonego przeciwko głównemu inspektorowi może być przedmiotem skargi mogącej skutkować w stosownym przypadku uchyleniem decyzji o umorzeniu. Do sądu apelacyjnego w Bukareszcie należy jednak dokonanie oceny, w jakim zakresie uprawnienia, jakimi dysponują w tym względzie sądy rumuńskie, są w stanie umożliwić skuteczne prowadzenie postępowań dyscyplinarnych przeciwko głównemu inspektorowi oraz skuteczne i bezstronne rozpatrywanie odnoszących się do niego zawiadomień.

Trybunał uściślił, że w razie gdyby sąd ten miał stwierdzić, że działanie głównego inspektora nie może być w ramach uregulowania rozpatrywanego w postępowaniu głównym przedmiotem rzeczywistej i skutecznej kontroli, należałoby uznać, że uregulowanie to nie jest ukształtowane w taki sposób, by nie mogło prowadzić do powstania w przekonaniu jednostek żadnych uzasadnionych wątpliwości co do wykorzystywania kompetencji i funkcji inspekcji sądowej jako narzędzi nacisku w odniesieniu do działalności orzecznictwo oraz kontroli politycznej tej działalności.

Co się tyczy krajowego kontekstu prawno-faktycznego, **wyduje się, że uprawnienia głównego inspektora zostały wzmocnione w ogólniejszym kontekście reform organizacji rumuńskiej władzy sądowniczej, których celem lub skutkiem jest ograniczenie gwarancji niezawisłości i bezstronności sędziów rumuńskich**. Ponadto **wyduje się, że główny inspektor jest ściśle związany z władzą wykonawczą lub ustawodawczą**. Wreszcie należy również wziąć pod uwagę **konkretną praktykę** stosowaną przez głównego inspektora w ramach wykonywania przysługujących mu kompetencji, które mogą być wykorzystywane do politycznej kontroli działalności orzeczniczej.

Z zastrzeżeniem ustaleń, jakich powinien dokonać sąd apelacyjny w Bukareszcie, wydaje się zatem, że elementy kontekstu prawno-faktycznego podane do wiadomości Trybunału raczej potwierdzają – a nie podważają – ewentualne stwierdzenie, zgodnie z którym **rozpatrywane uregulowanie nie zostało ukształtowane w taki sposób, by nie mogło prowadzić do powstania w przekonaniu jednostek żadnych uzasadnionych wątpliwości co do wykorzystywania kompetencji i funkcji inspekcji sądowej jako narzędzi nacisku w odniesieniu do działalności orzecznictwo oraz kontroli politycznej tej działalności**.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Pozostańmy w kontakcie!

